

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatının Oluşması

İTA.8.1.3. Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar. · Konu kapsamındaki temel kavramları, modelleri ve ilişkileri örnekler üzerinden çözümler.

HATIRLAYALIM

- Mustafa Kemal'in fikir hayatı; yaşadığı şehirler (Selânik, Manastır, Sofya, İstanbul), yerli-yabancı düşünürler ve okuduğu eserlerden beslenmiştir.
- Selânik çok kültürlü yapısıyla Batı'ya açılmış; Manastır'da konsolosluklar gözlemlenmiş ve Mehmet Tevfik Bey tarih bilinci kazandırmıştır; Sofya'da Bulgar Meclisi ve opera tanınmış, İstanbul'da Fransızca basınla ülke sorunlarına çözüm aranmıştır.

- Namık Kemal, M. Emin Yurdakul, Tevfik Fikret ve Ziya Gökalp vatan, hürriyet ve millî değerleri; Montesquieu cumhuriyeti, Kant akıl ve bilimi, Rousseau millî egemenliği, Voltaire demokratikleşmeyi öne çıkarmıştır.

1 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki dört şehir şemasından yararlanarak şehirlerin ortam özelliğini ve Mustafa Kemal'e katkısını tabloya yazınız. İlk satır örnektir.

Selânik İşlek liman · Demir yolu	Manastır Konsolosluklar · M. Tevfik Bey
Sofya (1913) Ataşemiliter · Meclis · Opera	İstanbul Başkent · Elçilikler · Basın

Şehir	Ortam özelliği	Mustafa Kemal'e katkısı
Selânik	İşlek liman, demir yolu, çok kültürlülük	Yeni fikirleri ve farklı kültürleri tanıdı.
Manastır	Ordu merkezi ve yabancı konsolosluklar	Avrupa devletlerinin siyasetini gözlemledi.
Sofya	Ataşemiliterlik, Bulgar Meclisi ve opera	Parlamentar rejimi ve Batı yaşamını gördü.
İstanbul	Başkent, elçilikler ve Fransızca basın	Çözüm arayışıyla inkılapçı yönü güçlendi.

2 EŞLEŞTİRME

Sol sütunda verilen aydın ve düşünürleri savundukları temel ilkelerle eşleştiriniz. Harfleri kutulara yazınız.

a 1. Namık Kemal	a) Vatan sevgisi, hürriyet ve milliyetçilik
b 2. Ziya Gökalp	b) Türkleşmek, muasırlaşmak ve millî kültür
e 3. Montesquieu	c) Sorunların çözümünde akılcılık, bilim ve laiklik
c 4. Kant	d) Toplumsal dayanışma, hukuk devleti ve millî egemenlik
d 5. Rousseau	e) Monarşiye karşı halk egemenliği ve cumhuriyet

3 KISA CEVAP

Görseldeki şemaya göre Mehmet Emin Yurdakul ile Tevfik Fikret'in Mustafa Kemal'in düşünce dünyasına yaptığı katkıları yazınız.

Namık Kemal Vatan sevgisi, milliyetçilik	M. Emin Yurdakul ? (Düşünce katkısı)
Tevfik Fikret ? (Düşünce katkısı)	Ziya Gökalp Türkleşmek, muasırlaşmak

Yurdakul millî ve manevi değerleri; Tevfik Fikret ise vatan ve hürriyet fikrini güçlendirmiştir.

4 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki karşılaştırma kartına göre Selânik ve Manastır şehirlerinin Mustafa Kemal üzerindeki ortak etkisi aşağıdakilerden hangisidir?

Selânik Ortamı Avrupa ile demir yolu ve liman bağlantısı sayesinde Batı etkisine açık şehirdi.	Manastır Ortamı Avrupa devletlerinin açtığı konsolosluklar üzerinden Batı siyaseti izlenebiliyordu.
---	--

- A** Bulgar Meclisini izleyerek parlamenter sistemi tanınmasını sağlamaları
- B** Batı'daki gelişmelerle ve Avrupa siyasetiyle erken yaşta temas kurmasını sağlamaları
- C** İlk kez atasemiliter unvanıyla diplomatik toplantılara katılmasını sağlamaları
- D** Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na girmesini desteklemesine yol açmaları

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Doğru ifadelerin D, yanlış ifadelerin Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
Manastır'da tarih öğretmeni Yüzbaşı Mehmet Tevfik Bey, Mustafa Kemal'e tarih bilinci kazandırmıştır.	☒	☐
Mustafa Kemal, Tevfik Fikret'in şiirlerinden ilk kez Sofya'daki görevi sırasında etkilenmiştir.	☐	☒
Sofya'da Türkçe gazetelerle bağ kuran Mustafa Kemal, Bulgaristan'daki Türklerin hakları için çalışmıştır.	☒	☐
Mustafa Kemal, Sofya'daki gözlemlerine dayanarak Osmanlı'nın savaşa girmesini desteklemiştir.	☐	☒
Voltaire'in Aydınlanma Çağı'na sunduğu demokratikleşme görüşleri Mustafa Kemal'i etkilemiştir.	☒	☐

6 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki İstanbul bilgi kartına göre Beyoğlu-Galata ortamı ve yürüttüğü çalışmalar Mustafa Kemal'in öncelikle hangi yönünü güçlendirmiştir?

Başkent İstanbul'da Gözlem ve Çözüm Arayışı	
Beyoğlu ve Galata: Elçilikler ve kültür ortamı	Fransızca gazeteler: Yenilikçi çözüm arayışı

- A** İnkılapçı ve yenilikçi yönünü
- B** Kara ordularındaki lojistik uzmanlığını
- C** Balkan dillerini konuşma becerisini
- D** Deniz ticaretiyle uğraşma isteğini

7 BOŞLUK DOLDURMA

Boşlukları kutudaki uygun sözcüklerle tamamlayınız.

opera Manastır Selânik ataşemiliter Namık Fransızca

- Elçilikte askerî konularda çalışan uzmana ataşemiliter denir.
- Birçok Avrupa konsolosluğu bulunan şehir Manastır idi.
- Mustafa Kemal opera sanatıyla ilk kez Sofya'da tanıştı.
- İstanbul'da Fransızca günlük gazetelerle Avrupa'yı izledi.
- "Vatan şairi" olarak tanınan aydınımız Namık Kemal'dir.

8 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki Sofya görev panosuna göre Mustafa Kemal'in bu dönemdeki deneyimleriyle ilgili hangisine ulaşamaz?

SOFYA ATAŞEMİLİTERLİK GÖREVİ (1913) GÖZLEMLERİ

Diplomasi & Sanat
Elçiler · Opera

Türk Azınlık
Basın ve haklar

Bulgar Meclisi
Parlamentar rejim

- A Üst düzey toplantılarda Avrupalı temsilcilerle görüş alışverişinde bulunmuştur.
- B Bulgaristan'da yaşayan Türklerin toplumsal ve siyasi haklarıyla ilgilenmiştir.
- C Bulgar Meclisini takip ederek parlamenter yönetimin işleyişini gözlemlemiştir.
- D Sofya'daki görevini tamamladıktan sonra askerlik mesleğinden tamamen ayrılmıştır.

9 SIRALAMA

Görseldeki gelişim basamaklarını Mustafa Kemal'in hayatındaki gerçekleşme sırasına göre 1'den 4'e kadar numaralandırınız.

1. Adım
Selânik

2. Adım
Manastır

3. Adım
İstanbul

4. Adım
Sofya (1913)

- Selânik'te çok kültürlü ve Avrupa ile demir yolu bağlantılı ortamda büyümesi
- İstanbul'da Fransızca gazeteleri izleyip arkadaşlarıyla ülke sorunlarına çözüm araması
- 1913'te Sofya'ya ataşemiliter atanarak Bulgar Meclisinin çalışmalarını izlemesi
- Manastır Askerî İdadisinde Mehmet Tefik Bey'in dersleriyle tarih bilinci kazanması

10 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Montesquieu ile Rousseau'nun Mustafa Kemal üzerindeki etkileri karşılaştırıldığında her ikisinin de ortak olarak hangi kavrama vurgu yaptığı görülür?

- A Askerî ittifakların genişletilmesine
- B Doğu sınırlarının yeniden çizilmesine
- C Egemenliğin millete ve halka ait olmasına
- D Yalnızca teknik ve matematiksel eğitime

11 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki Aydınlanma düşünürleri kartlarını inceleyerek düşünürlerin görüşlerini ve Mustafa Kemal'deki yansımalarını tabloda tamamlayınız.

Montesquieu

Kanunların Ruhu
Cumhuriyet fikri

Kant & Voltaire

Akıl ve bilimsellik
Demokratikleşme

Rousseau

Hukuk devleti
Millî egemenlik

Düşünür	Savunduğu temel görüş	Mustafa Kemal'deki yansıması
Montesquieu	Monarşiye karşı çıktı.	Halk egemenliği ve cumhuriyet
Kant	Sorunların akıl ve bilimle çözüleceğini savundu.	Akılcılık, bilimsellik ve laiklik
Rousseau	Egemenliği halka ve hukuka dayandırdı.	Millî egemenlik ve hukuk devleti
Voltaire	Özgür düşüncüyü ve hakları savundu.	Demokratikleşme

12 KISA CEVAP

Görseldeki kavram haritasında yer alan ve Mustafa Kemal'in fikir hayatını besleyen üç ana kaynağı yazınız.

Fikir Hayatını Besleyen 3 Kaynak

1. Kaynak
Yaşadığı Şehirler

2. Kaynak
Düşünür-Yazarlar

3. Kaynak
Okuduğu Eserler

1) Yaşadığı şehirlerdeki olaylar, 2) Yerli ve yabancı düşünür ve yazarlar, 3) Okuduğu eserler.

13 ŞİFRELI KELİME

İpuçlarındaki kavram ve yer adlarını yazarak Mustafa Kemal'in 1913'te ataşemiliter olduğu başkentin adını bulunuz.

Makedonya'da işlek limanı ve demir yolu ağı bulunan gelişmiş şehir

SELÂNİK

Mustafa Kemal'in Sofya'da ilk kez izlediği sahne sanatı

OPERA

Vatan ve hürriyet şiirleriyle Mustafa Kemal'i etkileyen şair: Tefik ...

FİKRET

Şiirlerinde millî duygulara tercüman olan şairimiz: Mehmet Emin ...

YURDAKUL

Kant'ın sorunları çözmede temel aldığı düşünce yolu

AKIL

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

SOFYA

14 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki değerlendirme kartına göre Mustafa Kemal'in hem yerli aydınları hem de Batılı düşünürleri okuması düşünce yapısına nasıl bir özellik kazandırmıştır?

Yerli Aydınların Etkisi

Namık Kemal · Ziya Gökalp
→ Vatan ve millî değerler

Batılı Düşünürlerin Etkisi

Kant · Montesquieu · Rousseau
→ Akıl, bilim, egemenlik

Millî değerlerle çağdaş bilimi, akı ve halk egemenliğini birleştiren çok yönlü bir yapı kazandırmıştır.